

nende, som Arbejdsgiveren ikke er Herre over. Endelig er der Adgang til Overarbejde mod mindst 25 pCt. Løntillæg, 1) permanent med Hensyn til forberedende og supplerende Arbejder samt 2) midlertidigt i ekstraordinære Tilfælde. Om det tilladte Overarbejdes Omfang skal der gives særlige Regler efter Forhandling med Organisationerne. Loven gælder ikke med Hensyn til Virksomheder, hvor der kun beskæftiges Medlemmer af Arbejdsgiverens Familie, for højere lønede Tilsynsførende m. m., for Søfolk, Fiskere, Landbrug, for Kulminerne samt for Hjemmearbejdere. Naar der er Fare for Landets Sikkerhed, kan Loven sættes helt eller delvis ud af Kraft.

V. Tyskland.

Under Revolutionen i 1918 gennemførtes Bestemmelser om 8 Timers Arbejdsdagen ved en Bekendtgørelse af 23. November 1918, for Funktionærere Bekendtgørelse af 18. Marts 1919. Disse Bekendtgørelser gjaldt for den »økonomiske Demobiliseringsperiode«, men fornyedes stadig indtil den 17. November 1923. Da et Regeringsforslag om en endelig Ordning endnu ikke var gennemført, gjaldt der derefter ingen almindelige Regler om Begrænsning af Arbejdstiden, indtil Bekendtgørelsen af 21. December 1923 traadte i Kraft fra 1. Januar 1924. Denne Bekendtgørelse, der er udstedt af Regeringen med Lovkraft i Henhold til Nødloven af 8. December 1923, følger i det væsentlige samme Linier som Regeringens Forslag. De forannævnte Bekendtgørelser af 1918 og 1919 sættes atter i Kraft, dog med ret væsentlige Indskrænkninger, og Regeringen bemyndiges samtidig til at samarbejde alle gældende Bestemmelser om Arbejdstid, inklusive de særlige Regler for Bagerier og Bjærgværker samt for Kvinder og unge Mennesker.

Ligesom med Hensyn til det tidligere Lovforslag motiverede Regeringen Bekendtgørelsen ved Landets Nødstilstand, der som et af Midlerne til en Forøgelse af Produktionskraften krævede en Nyordning af Lovene om Arbejdstid; dette skulde dog ske under principiel Fastholdelse af 8 Timers Dagen som Normalarbejdsdag.

Siden Begyndelsen af 1924 gælder derefter følgende Regler om Arbejdstid for Arbejdere og Funktionærere i Industri og Haandværk samt Handel m. m.

Den regelmæssige daglige Nettoarbejdstid maa ikke overstige 8 Timer. Herfra gælder dog Undtagelser: 1) direkte ordnede ved Loven, 2) i Henhold til kollektive Overenskomster, 3) i Henhold til Regeringens Tilladelse. Naar der gøres Undtagelser i Henhold til Nr. 2 og Nr. 3, bortfalder Retten til at gøre Undtagelse i Henhold til Nr. 1. Foruden Undtagelserne fra 8 Timers Dagen ved Fastsættelsen af den regelmæssige daglige Arbejdsdag er der Adgang til Overarbejde.

Efter Loven kan det, der mangler i 8 Timers Arbejde en Dag, efter at Bedriftsraadet herom er hørt, indvindes ved forøget Arbejde i den samme eller den følgende Uge.

For Erhvervsgrene eller Grupper af Arbejdere, hvor der regelmæssigt eller i betydeligt Omfang foreligger Arbejdsberedskab, kan ved kollektiv Overenskomst eller af Rigsarbejdsministeren efter Høring af de interesserede Organisationer træffes en afvigende Ordning.

Desuden er der en almindelig Adgang til ved Overenskomst at fastsætte en længere Tid end 8 Timer. En Arbejdsoverenskomst, som strider mod Arbejderbeskyttelsens Principper, specielt mod Reglerne om Beskyttelse af Kvinder og unge Mennesker, kan dog suspenderes af Regeringen, og hvis den ikke af Parterne ændres paa tilfredsstillende Maade, omstødes.

Ligeledes kan Regeringen, hvor der ikke gælder Overenskomster, paa Arbejdsgiverens Anmodning, og efter at Bedriftsraadene er hørt, fastsætte en længere Arbejdstid, saafremt det er nødvendigt, specielt paa Grund af Afbrydelser i Driften, Naturkatastrofer, Ulykkestilfælde, Forstyrrelser, der ikke kan hindres, eller af almindelige økonomiske Grunde. Drejer det sig om hele Fag eller Erhverv, skal disses Organisationer af Arbejdsgivere og Arbejdere høres. Vedtages der senere en Overenskomst mellem Parterne, erstatter den uden videre Regeringens Fastsættelse.

Hvor der paa nævnte Maader fastsættes en længere Arbejdstid end 8 Timer, gælder dels den almindelige Begrænsning, at Arbejdstiden — hvor Almenvellet ikke absolut kræver det — ikke maa overskride 10 Timer, og dels, at de særlige Begrænsninger for Bjærgværker, sundhedsfarlige Erhverv, Kvinder og unge Mennesker o. s. v. ikke maa overskrides.